

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

DGBK
KR

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Jeroen van Bochove

T 070-4266651
jeroen.bochove@minbzk.nl

2011-2000503946

Datum 8 november 2011
Betreft Bezoek aan Caribisch Nederland

Bijlagen
1

Bezoek van Hare Majesteit de Koningin

Van 27 oktober tot en met 6 november legden Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima een bezoek af aan Aruba en de voormalige Nederlandse Antillen. En marge van dit bezoek heb ik met de eilandbesturen van Caribisch Nederland verder van gedachten kunnen wisselen. Zij geven aan verbeteringen te zien op diverse terreinen en er vertrouwen in te hebben dat deze lijn wordt voortgezet. Belangrijke aandachtspunten zijn evenwel de koopkracht, het fiscaal stelsel, de gezondheidszorg, veiligheid, de economische ontwikkeling, de sociale agenda en de eilandelijke overheidsfinanciën. Op deze terreinen zijn verschillende ontwikkelingen reeds in gang gezet. Ter illustratie wijs ik op de fiscale maatregelen van staatssecretaris Weekers, concrete verbeteringen door minister Schippers op het terrein van de zorg, het onderzoek naar de prijsontwikkeling op de eilanden én het referentiekader voor eilandelijke taken dat ik momenteel laat ontwikkelen.

De Kamer heeft mij per motie nr. 34 (33000-IV) verzocht aan te geven welke inhoudelijke verbeteringen door de regering zullen worden getroffen in Caribisch Nederland. Hierover zal ik de Kamer in een nadere brief informeren.

Vooruitlopend op het genoemde referentiekader voor eilandelijke taken heb ik tijdens het meest recente bezoek incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld aan de eilandbesturen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Het betreft in totaal €3 mln. voor 2011 en 2012 ten behoeve van (achterstallig) onderhoud en de implementatie van de nieuwe bestuursstructuur. Deze middelen passen binnen de lopende begroting. Tijdens het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van maart 2012 kunnen aan de hand van het referentiekader eventuele structurele afspraken aan de orde komen over de bekostiging van eilandelijke taken.

Notitie van mevrouw Ortega-Martijn

Donderdag 22 september heeft het lid Ortega-Martijn van de ChristenUnie mij haar notitie aangeboden met de titel "Een binnen Nederland aanvaardbaar voorzieningenniveau; Een droom die werkelijkheid moet worden". Het doet mij deugd dat zij de moeite heeft genomen zich persoonlijk op de hoogte te stellen van de situatie in Caribisch Nederland en dat zij haar bevindingen heeft vastgelegd. De aanbevelingen van mevrouw Ortega-Martijn liggen voor een belangrijk deel op terreinen van collega-bewindspersonen, die ik over deze notitie heb geïnformeerd. Een deel van de aanbevelingen werd reeds aan de orde gesteld in de

Voorjaarsrapportage van de Rijksvertegenwoordiger. Andere delen komen overeen met de bestaande aandachtspunten van departementen. Langs deze weg wil ik – mede namens de verantwoordelijke collega-bewindspersonen – op de notitie reageren.

Datum
8 november 2011

2011-2000503946

Algemeen

Ik onderken dat er problemen zijn in Caribisch Nederland. In de uitvoering gaan zaken soms nog niet goed en ook zijn enkele (neven)effecten van beleidskeuzes vooraf onvoldoende voorzien. Hierover heb ik tevens diverse malen met de Tweede Kamer gesproken tijdens Algemene Overleggen en afgelopen begrotingsbehandeling. Bovendien zijn verschillende knelpunten gesignaleerd door de fractievoorzitters die onlangs ondermeer Bonaire, Sint Eustatius en Saba bezochten.

Het is goed dat er Kamerleden zijn die zich op de hoogte stellen van de situatie in Caribisch Nederland en fungeren als spreekbuis voor de gevoelens en problemen op de eilanden. Wel wil ik een kanttekening plaatsen bij de wijze waarop mevrouw Ortega-Martijn dat doet in deze notitie. Daarin wordt vooral besproken welke voorzieningen er op de drie eilanden níét zijn in vergelijking met het Europese deel van Nederland. Het is een soort zwartboek, gelardeerd met citaten die ongetwijfeld gezegd zijn, maar waarvan nu wordt gesuggereerd dat het hier algemene gevoelens betreft.

Naar mijn mening biedt dit geen representatief beeld van de realiteit en van de gevoelens van de totale bevolking. Zo heb ik dat ook tijdens het meest recente bezoek aan Caribisch Nederland niet ervaren. Ik constateer dat, hoewel er ongetwijfeld algemene gevoelens van onvrede zijn over verwachtingen die niet zijn vervuld, men zich in het algemeen niet herkent in het beeld dat de citaten oproepen. Dit wordt overigens onderschreven door de resultaten van het belevingsonderzoek dat in opdracht van de Rijksvertegenwoordiger is uitgevoerd. Er is onvrede, maar niet bij iedereen. Het aantal mensen dat negatief oordeelt, is ongeveer van gelijke omvang als de groep die positief oordeelt. Belangrijker nog is dat het overgrote deel van de bevolking vertrouwen heeft in toekomstige verbeteringen, dus ook die mensen die over de huidige situatie ontevreden zijn. Voorts is de vergelijking met het Europese deel van Nederland niet het juiste vertrekpunt voor een analyse. Veel van wat op de eilanden gerealiseerd is en wordt, bestond voorheen niet. We zijn weliswaar nog niet waar we zijn moeten, maar we zijn ook allang niet meer waar we vertrokken.

Opmerkelijk in dat verband is ook dat in de notitie aan de hand van citaten een appreciatie lijkt gegeven te worden over het functioneren van de heer Henk Kamp in zijn periode als Commissaris voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba bij een passage over de rol van de Rijksvertegenwoordiger, een ambt dat de heer Kamp nooit heeft vervuld.

Burgers van Caribisch Nederland hebben ieder gelijke rechten, ongeacht zaken zoals afkomst, geaardheid, sekse, politieke voorkeur, etc. De uitvoering is op sommige terreinen nog onvoldoende, mede omdat de (veelal lokale) medewerkers van deze organisaties zelf ook moeten wennen aan andere regels. De eilandbesturen en het kabinet zijn het met elkaar eens dat er ruimte is voor verbetering. Om dit voor elkaar te krijgen, wordt in mijn ogen constructief samengewerkt. Caribisch Nederland bevindt zich in een overgangssituatie. We zullen onder ogen moeten zien dat het tijd zal kosten om de gewenste verbeteringen te realiseren.

De bevolking wordt hierover uitgebreid geïnformeerd via informatiekranen, bijeenkomsten, televisie, radio én internet. Dit wordt gedaan door vrijwel uitsluitend communicatiemedewerkers afkomstig van de eilanden én in meerdere talen. De informatie is van hoge kwaliteit en breed beschikbaar. Het is vervolgens aan de bewoners om deze informatie tot zich te nemen.

Datum
8 november 2011

2011-2000503946

De situatie op de drie eilanden vereist flexibiliteit van de rijksoverheid, zowel om de uitvoering op korte termijn te verbeteren als om ongewenste beleidseffecten te corrigeren. Ik zie de bereidheid hiertoe bij mijn collega-bewindspersonen en hun ministeries. Zij stellen alles in het werk om rekening te houden met lokale omstandigheden, cultuurverschillen met het Europese deel van Nederland en de eigenheid van de drie eilanden.

Staatkundige structuur

De huidige status van Bonaire, Sint Eustatius en Saba is die van openbaar lichaam binnen het Nederlandse staatsbestel. Aan de hand van de uitkomst van de evaluatie na 10 oktober 2015 kan worden besloten de status van openbaar lichaam voort te zetten of te veranderen in de status van Nederlandse gemeente. De status van provincie binnen het Nederlands staatsbestel is gezien de grootte van de eilanden geen optie. De evaluatie gaat evenwel niet zo ver dat het feit dat de drie eilanden onderdeel uitmaken van het Nederlandse staatsbestel door het kabinet wederom ter discussie zal worden gesteld. Een andere staatkundige positie binnen het Koninkrijk, maar buiten het land Nederland, is geen optie. De bevolkingen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba hebben, ook na de toetreding tot het staatsbestel van Nederland, het recht om voor volkenrechtelijke onafhankelijkheid te kiezen. Dit is tijdens de behandeling van de Wet openbare lichamen BES in de Tweede Kamer en Eerste Kamer van de kant van de regering gesteld, dit is steeds het standpunt geweest en is nog steeds het standpunt.

Voorzieningenniveau

Met betrekking tot het voorzieningenniveau verwijst Mevrouw Ortega-Martijn naar een passage uit de besluitenlijst van een bestuurlijk overleg van januari 2008. Gezien de specifieke (regionale) omstandigheden en de afwijkende regelgeving – het maatwerk waar in de notitie van mevrouw Ortega-Martijn om gevraagd wordt – is bewust niet gekozen voor een voorzieningenniveau dat gelijk is aan dat van Nederland. Dat zou een aanzuigende werking hebben en de concurrentiepositie van de eilanden ernstig verzwakken. In het belang van het ondernemingsklimaat betaalt men op de eilanden bovendien significant minder belasting dan men doet in het Europese deel van Nederland.

Tegelijkertijd zijn specifieke zaken uit de regio binnen Nederland niet aanvaardbaar of niet te realiseren vanwege de kleinschaligheid van de eilanden (bijvoorbeeld grote ziekenhuizen, eilandelijke universiteiten). Om vergelijkbare redenen is het onmogelijk Bonaire, Sint Eustatius en Saba één-op-één te vergelijken met andere eilanden in de regio. De rijksoverheid streeft naar een voorzieningenniveau dat passend is in de regio, recht doet aan de integratie van de drie eilanden in het Nederlands staatsbestel en verantwoord is richting de burgers van Caribisch Nederland.

Overig

Over zaken zoals coördinatie en samenhang van rijksbeleid, doorzettingsmacht van de Rijksvertegenwoordiger en aandacht voor uitvoerbaarheid van regelgeving heb ik inmiddels meerdere malen mondeling en schriftelijk richting de Kamer gereageerd. De Kamer ontvangt binnen enkele weken van mij een separate brief over de evaluatiecriteria, in het bijzonder die voor de Wet openbare lichamen BES

en de Wet Financiën BES, en over de wijze waarop wordt omgegaan met (de periode) van legislatieve terughoudendheid.

Datum
8 november 2011

Graag reageer ik hier wel op de opmerking van mevrouw Ortega-Martijn dat eilandbesturen met ambtenaren overleggen. Zij geeft aan dat dit op de eilanden als negatief en respectloos wordt ervaren. Zelf vindt zij ook dat dit niet zo hoort. Het is in Nederland echter volstrekt gebruikelijk dat bestuurders van provincies en gemeenten spreken met ambtenaren. Ik zie geen reden waarom dat voor de openbare lichamen anders zou zijn. Overigens hebben de eilandbesturen op bestuurlijk niveau primair contact met de Rijksvertegenwoordiger. Bovendien hebben zij met enige regelmaat contact met verschillende bewindspersonen.

2011-2000503946

In bijgevoegde bijlage wordt per beleidsterrein ingegaan op de door mevrouw Ortega-Martijn benoemde knelpunten.

Tot slot

Ik constateer dat veel aanbevelingen van mevrouw Ortega-Martijn overeenkomen met staand beleid van de rijksoverheid. Op verschillende punten komt kritiek uit de notitie weinig overeen met mijn beeld van de situatie. De werkelijke situatie achter knelpunten die zich in Caribisch Nederland voordoen, is verscheiden en veelal genuanceerder dan op basis van de notitie gedacht kan worden. Sinds de transitiedatum van 10-10-2010 zijn al veel zaken verbeterd. Stap voor stap gaan we hier samen met de eilandbesturen mee verder. Dat vergt inzet, inspanning en tijd, maar ik heb er vertrouwen in dat de situatie verder zal verbeteren. En, blijkens het belevingsonderzoek op de eilanden deelt het overgrote deel van de bevolking van Caribisch Nederland dat vertrouwen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

J.P.H. Donner

BIJLAGE 1: reactie per beleidsterrein

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Tijdens mijn werkbezoek eind september heb ik met de eilandbesturen gesproken over de rechtspositie van politieke ambtsdragers. Vergoedingen voor eilandraadsleden waren onderwerp van gesprek. Afgesproken is om – analoog aan de systematiek in het Europese deel van Nederland van opklassificatie bij bepaalde gemeenten – de vergoedingen voor politieke ambtsdragers te herbeziën. Overigens krijgen de eilandraden en –besturen trainingen op het vlak van het dualisme van de VNG. Deze worden door mijn ministerie bekostigd. De aanbeveling van mevrouw Ortega-Martijn op dit punt is stand beleid.

Verder heb ik tijdens mijn bezoek gesproken over de ontwikkeling van het referentiekader voor eilandelijke taken. De eilandbesturen worden hier wel degelijk voldoende bij betrokken. Ook heb ik tijdens mijn bezoek gesproken over de ontwikkeling van het referentiekader voor eilandelijke taken. De eilandbesturen worden hier wel degelijk voldoende bij betrokken. De onderzoekers zullen eind november/begin december weer geruime tijd doorbrengen op de drie eilanden. De opmerking van mevrouw Ortega-Martijn over bijzondere uitkeringen is onjuist. Er bestaan reeds bijzondere uitkeringen, van het nader moeten regelen van wettelijke criteria is geen sprake.

De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is de gezamenlijke naam voor de totale aanwezige rijksoverheid, de verschillende ministeries dus. Ruim 90% van het personeelsbestand is werkzaam tegen lokale arbeidsvoorwaarden. Het allergrootste deel van deze rijksambtenaren is aan te merken als "lokaal" (afkomstig van de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba). Over de formatie en bezetting binnen de RCN is de Kamer recent geïnformeerd via de brief met kenmerk 33000-IV nr. 17. De stelling dat deze mensen onvoldoende ingeburgerd zouden zijn, verbaast mij dan ook. De bejegening van burgers door *front-office* medewerkers is een aandachtspunt. Hieraan wordt aandacht besteed via trainingen. Voor wat betreft het punt van remigratie naar de eilanden, verwijs ik u naar de antwoorden op Kamervragen over capaciteitsopbouw met kenmerk (2011Z19685). Een groot deel van de medewerkers die vanuit het Europese deel van Nederland worden uitgezonden naar een van de eilanden, beheerst de taal (meestal Engels) of toont het initiatief hiervoor lessen te volgen (meestal Papiaments).

De lokale arbeidsvoorwaarden voor rijksambtenaren in Caribisch Nederland zijn overigens vrijwel gelijk aan die van de eilandoverheid. Hiervoor heb ik uitdrukkelijke aandacht, juist om te voorkómen dat om die reden de twee overheidslagen elkaar op de arbeidsmarkt beconcurreren.

Immigratie

De immigratiewetgeving is in het kader van het transitieproces zorgvuldig beoordeeld. Er is voor gekozen de voormalige Nederlands-Antilliaanse regelgeving zo veel mogelijk te handhaven. Er is dus geen sprake van nieuw beleid. Wel is nieuw dat thans de wet wordt gehandhaafd. Dit gebeurt zonder aanzien des persoons. Van willekeur is dan ook geen sprake. Het beleid wordt door de IND Caribisch Nederland gecommuniceerd richting de klant.

Nederlanders hebben in beginsel een vrije toegang tot Caribisch Nederland en zij mogen daar als toerist vervolgens zes maanden zonder verdere voorwaarden verblijven. Nederlanders die langer willen verblijven, of anders dan als toerist, kunnen in Caribisch Nederland verblijven indien aan hen verblijf van rechtswege is toegekend of een verblijfsvergunning is verleend. Nederlanders hebben toelating van rechtswege als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- beschikken over een verklaring van goed gedrag, gedurende de laatste vijf jaren, afgegeven door het bevoegde gezag binnen twee maanden voor hun aankomst in de openbare lichamen of een schriftelijke verklaring waaruit zulks genoegzaam blijkt;
- beschikken over huisvesting;
- beschikken over voldoende middelen van bestaan om in hun levensonderhoud te voorzien.

Nederlanders die geen verblijf van rechtswege hebben, hebben een verblijfsvergunning nodig.

Dit beleid moet een ongereguleerde en te omvangrijke instroom van Nederlanders voorkomen. De opnamecapaciteit van de drie kleine eilanden is uiterst beperkt. Daarom geldt voor deze eilanden een ander toelatingsregime dan voor het Europese deel van Nederland.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

In haar notitie geeft mevrouw Ortega-Martijn aan dat zij op de eilanden heeft vernomen dat slechts een kleine groep profiteert van het nieuwe zorgstelsel. Het omgekeerde is waar: het Zorgverzekeringsbesluit BES geldt voor iedereen en is gebaseerd op een vergelijking van het beste zorgverzekeringspakket dat vóór transitiedatum op de eilanden aanwezig was (namelijk de ambtenarenregeling van Sint Eustatius), de Nederlandse ziektekostenverzekering inclusief de aanvullende verzekering en de AWBZ. Op basis daarvan is een pakket samengesteld dat zeer vergelijkbaar is met de AWBZ en het Zvw pakket in Nederland, voor zover het de basisverzekering Zvw en een deel van de aanvullende verzekering betreft.

In de notitie worden vragen gesteld over de begeleiding van patiënten bij medische uitzending. Zoals mevrouw Ortega-Martijn terecht aangeeft, is het hier de afgelopen maanden in een (beperkt) aantal gevallen misgegaan. In antwoord hierop geeft de minister van VWS aan dat het ZVK inmiddels een protocol heeft opgesteld in overleg met de huisartsen. Hiermee moeten de problemen opgelost zijn, waarbij de minister van VWS hierop de komende maanden toezicht zal houden.

Inzake het onderwerp patiënten, stelt mevrouw Ortega-Martijn ook vragen over de klachtenafhandeling door het ZVK en (soms) de bejegening van patiënten. In overleg en afstemming met het ZVK wordt inmiddels gewerkt aan een goed werkende klachtenprocedure en een cursus klantenbejegening voor het personeel.

Mevrouw Ortega-Martijn geeft in haar notitie aan dat keuzevrijheid een belangrijk thema is. Het gaat hierbij om het verzekerde pakket, de uitvoering door het ZVK waarbij alleen zorg bij gecontracteerde instellingen wordt vergoed en om meer (en andere) keuzes met betrekking tot de medische uitzendingen. In de notitie wordt aangegeven dat voor secundaire uitzendingen de voorkeur uit gaat naar ziekenhuizen in Puerto Rico of Miami. VWS heeft de eilandbesturen toegezegd wat betreft het beleidskader medische uitzendingen de eerder gemaakte afwegingen en criteria toe te lichten.

Tijdens een recent bezoek aan de eilanden, is ondermeer gesproken over het nog af te ronden verdrag met Frankrijk om de samenwerking op het terrein van de zorg tussen de ziekenhuizen van beide Bovenwindse eilanden en Guadeloupe te bestendigen. Tevens gaat het hier om het maken van afspraken over uitzending en terugkeer (gebruik van de sédula – de ID-kaart – bij spoedgevallen en afspraken op het terrein van immigratie). Ik ondersteun de minister van VWS graag om dit onderwerp spoedig af te ronden, ook in de bestuurlijke contacten met verantwoordelijke bewindspersonen in Frankrijk. De verwachting is dat het verdrag binnen afzienbare termijn kan worden afgerond, zodat de samenwerking met het Franse eiland Guadeloupe een feit is, en er geen belemmeringen meer zijn bij medische uitzendingen (ook in spoedgevallen).

Het ziekenhuis in Guadeloupe is zich overigens goed bewust van de taalproblemen en probeert die aan te pakken. VWS heeft eerder al adequate faciliteiten voor begeleiding en ondersteuning ter plekke georganiseerd. Het aantal tevreden bezoekers neemt naar onze waarneming toe. Dit zal VWS de komende tijd goed in de gaten houden.

In haar notitie stelt mevrouw Ortega-Martijn vragen over de hoogte van de dagvergoedingen. VWS erkent dat het vervoer op Sint Maarten tussen de verschillende vliegvelden ten onrechte niet is opgenomen in de regeling en dat dit – in overeenstemming met recente afspraken met de eilandbesturen – zo spoedig mogelijk door VWS wordt aangepast. Verder zal VWS de onderbouwing van de dagvergoeding via het ZVK nader toelichten en wordt uitgezocht of voor Guadeloupe niet dollars maar euro's kunnen worden meegegeven aan de patiënten.

Het gebruik van cheques bij dagvergoedingen zal op korte termijn in aangewezen gevallen mogelijk worden gemaakt.

Voor wat betreft de gesuggereerde verbetering van de zorg binnen het ziekenhuis op Sint Maarten: hierover is reeds overleg gaande waarbij VWS een initiërende en faciliterende rol speelt.

Mijn waarneming is dat voor wat betreft het onderwerp geneesmiddelen, feiten en emoties nog wel eens door elkaar lopen. Vooral over generieke middelen zijn er nog de nodige misverstanden die acceptatie in de weg staan. Er zal tijd overheen gaan voordat dit onderwerp geaccepteerd is, waarbij de minister van VWS er de komende maanden op zal toezien dat de voorlichting hierover op de juiste wijze geschiedt.

Het niet in het verzekerde pakket opnemen van "over the counter" medicijnen typeert mevrouw Ortega-Martijn als een teruggang ten opzichte van de oude situatie. De minister van VWS heeft oog voor deze problemen, maar wil eerst de ontwikkelingen met betrekking tot het prijspeil volgen. In de notitie wordt gesproken over het nationaliseren van apotheken op de eilanden. In reactie hierop kan ik u melden dat hiervan geen sprake is en dat de farmaceutische zorg is ondergebracht bij het ziekenhuis op Bonaire. Dit heeft al geleid tot een daling van de prijzen van medicijnen. Het probleem van de door Franse artsen voorgeschreven geneesmiddelen is bij VWS bekend. Er wordt gezocht naar een spoedige oplossing in samenwerking met de betrokken huisartsen, apothekers en specialisten van Caribisch Nederland.

Mevrouw Ortega-Martijn stelt dat zowel Saba als Sint Eustatius is toegezegd dat er na 10 oktober 2010 een nieuw ziekenhuis zou worden gebouwd. Dit is onjuist, en dat licht ik graag toe. Saba en Sint Eustatius hebben in 2008 met het Middellange en Lange Termijn Plan huisvesting zorg (MLTP) ingestemd. Dit MLTP bevat plannen die een renovatie betreffen van de bestaande ziekenhuizen en de overige voorzieningen. Het gaat hierbij eigenlijk om (bijna) nieuwbouw op dezelfde locatie. Voor de zorgstichtingen op Saba en Sint Eustatius is hiervoor geld beschikbaar, en zij dienen dit nu zelf op te pakken en kunnen zelf besluiten of ze willen renoveren of nieuw bouwen.

De middelen zijn niet in een fonds gereserveerd, maar zijn beschikbaar in de vorm van een reservering voor de kapitaallasten. Voorwaarde van VWS is wel dat het geheel binnen de bestaande financiële kaders past. Deze lijn is richting Saba en Sint Eustatius gelijk en is de besturen van de zorgstichtingen op Saba en Sint Eustatius en de bestuurscolleges ook bekend. Uit het rapport dat de zorgstichting op Sint Eustatius heeft laten opstellen door het ingenieursbureau DHV blijkt overigens niet dat nieuwbouw goedkoper is. Het rapport vergelijkt alleen de kapitaallasten - die bij nieuwbouw iets hoger zijn ten opzichte van het renovatieplan - en laat de overige exploitatiekosten volledig buiten beschouwing. Indien er problemen zijn met het verkrijgen van financiering bij de banken, zal VWS bezien hoe de stichtingen op de eilanden daarbij kunnen worden geholpen. Het ZVK financiert de rente en aflossing hiervan via het zorgcontract en daarbij horende inkooprijzen. De overheid staat dus niet garant. Overigens geldt exact hetzelfde voor het aanschaffen van bijvoorbeeld een echoapparaat voor het ziekenhuis.

Om de geestelijke gezondheidszorg, inclusief de verslavingszorg, te helpen verbeteren is een grote Nederlandse instelling gevraagd te onderzoeken in welke vorm deze zorg opgezet kan worden. De Nederlandse instelling gaat te zijner tijd een meerjarig contract met het ZVK aan om deze zaken verder uit te werken en om continuïteit te garanderen.

Om versnippering te voorkomen is het noodzakelijk om samenhang te zoeken met de zorg, het justitieterrein, jeugd, preventie, voorlichting en (licht)verstandelijke gehandicapten. Daarbij wordt ook gekeken naar het realiseren van capaciteit voor dwangopnames. Ook zal de uitvoering van het verbetertraject in samenwerking met de aanwezige zorgaanbieders op de drie eilanden ter hand worden genomen.

In notitie stelt mevrouw Ortega-Martijn dat de eilandelijke besturen verantwoordelijk zijn voor publieke gezondheid, waaronder preventie. Het ministerie van VWS heeft echter onderkend dat er noodzaak is voor het versterken van de taken voor publieke gezondheid op de eilanden. Hierbij speelt de infectieziektebestrijding een belangrijke rol. Om die reden is bestuurlijk vastgelegd dat het ministerie van VWS in de eerste periode behulpzaam zal zijn bij het opzetten van de publieke gezondheid.

In de afgelopen periode hebben een drietal Nederlandse GGD's en het RIVM gesprekken gevoerd met de eilandbesturen en lokale gezondheidswerkers en organisaties om een beeld te krijgen van waaraan op de eilanden behoefte is. Conclusie van deze gesprekken is om vanuit één GGD in Nederland voor de periode tot en met 2013 twee medewerkers op de eilanden te detacheren die gaan helpen bij de versterking en opbouw van de publieke gezondheid, met een permanente achtervang vanuit deze GGD in Nederland. Dit is met de eilandbesturen besproken en zij stemmen hier volledig mee in. De GGD Den Haag zal deze ondersteuning voor haar rekening nemen. De

kosten hiervan komen volledig voor rekening van VWS. Het is de bedoeling dat, na deze periode, er een blijvende samenwerking tussen de eilanden en de GGD tot stand komt. Na afsluiting van het project zal hier een besluit over worden genomen. De detacheringen ter plekke zullen in januari 2012 starten. Daarnaast is besloten dat de kosten van het Rijksvaccinatieprogramma volledig door VWS aan de eilanden wordt vergoed. De eilandbesturen zijn over dit laatste reeds enige maanden geleden schriftelijk geïnformeerd.

Hoofdtak van het ministerie van VWS met betrekking tot het jeugdbeleid is het opbouwen van de preventieve jeugdhulpverlening, de jeugdzorg en de gezinsvoogdij in Caribisch Nederland. Lokale overheden zijn verantwoordelijk voor jeugdwelzijn zoals het jongerenwerk. Voorheen werden deze voorzieningen op Saba en Bonaire deels gefinancierd uit de nog beschikbare AMFO-middelen. Voor Saba en Bonaire heeft het ministerie van VWS deze subsidies overgenomen. Op Sint Eustatius was vóór de transitiedatum geen jeugdwelzijnswerk beschikbaar.

Op Bonaire wordt samen met de lokale overheid de organisatie JongBonaire gesubsidieerd. JongBonaire is een naschoolse voorziening op het vlak van vrije tijd met een bereik van ruim 250 jongeren. Op Saba is de organisatie ChildFocus al jarenlang actief met naschoolse opvang activiteiten tijdens de middag en vakantieprogramma's. ChildFocus bereikt nagenoeg alle schoolgaande jeugd van het eiland. Op Sint Eustatius ten slotte, is sinds kort de Mega-D-Foundation actief met jongerenwerk. Daarnaast heeft het Centrum voor Jeugd en Gezin een jongerenwerker aangetrokken om het jeugdwerk te stimuleren, en organiseert het zelf ook een aantal activiteiten voor de jeugd.

Op alle drie de eilanden zal de aanpak van het voorkomen van ongewenste zwangerschappen en seksuele educatie onderdeel vormen van de vernieuwde GGD-aanpak. Op dit moment bestaan reeds diverse initiatieven bij het onderwijs en de Centra voor Jeugd en Gezin die zich richten op preventie van tienerzwangerschappen en seksuele educatie. Op alle drie de eilanden wordt een mediacampagne op het terrein van positief opvoeden gestart en zijn er activiteiten geweest in het kader van de "week van de opvoeding". Er is bewust voor gekozen om niet direct met een intensieve aanpak kindermishandeling te beginnen - zoals deze bekend is in Nederland - maar eerst de jeugdhulpverlening op te bouwen, ouders bewust te maken van een positieve manier van opvoeden.

Financiën

Een belangrijk aandachtspunt van het kabinet is de ontwikkeling van de koopkracht in Caribisch Nederland. Daartoe wordt nader onderzoek verricht. Hierbij wordt gekeken naar zowel de ontwikkeling van de prijzen als van de inkomens. Ook is er oog voor de omvang van de totale economie van de eilanden in relatie tot de belastingdruk én voor de handelsstromen. De uitkomsten van het onderzoek worden begin 2012 verwacht.

Voor wat betreft de ambtenarenpensioenen geldt dat gepensioneerden door Pensioenfonds Caribisch Nederland (PCN) zijn geïnformeerd over de overgang van hun pensioenen van APNA naar PCN. Ook heeft PCN advertenties geplaatst in kranten.

Een belangrijke reden voor de geconstateerde inkomensachteruitgang is dat bij veel gepensioneerden voorheen twee keer de algemene heffingskorting toegepast werd. Eén keer over de AOV en één keer over het pensioen. Dit is niet correct omdat er maar recht bestaat op één keer de algemene heffingskorting over het gehele inkomen. Dat heeft in 2010 en waarschijnlijk ook in de daaraan voorafgaande jaren, tot een te hoog netto (maand)inkomen geleid. Het is niet de bedoeling deze uitvoeringsfout uit het verleden opnieuw in te voeren. Wel heeft de staatsecretaris van Financiën, als onderdeel van de door mevrouw Ortega-Martijn genoemde quick wins, inmiddels via een besluit geregeld dat de door gepensioneerden ter compensatie van onvolledige pensioenopbouw betaalde pensioenpremie aftrekbaar is in de loonbelasting. Bovendien is de ouderenkorting verhoogd met 1.000 dollar op jaarbasis.

Bijzondere aandacht heeft de situatie van gepensioneerde ambtenaren met een overheidspensioen uitgekeerd door PCN die niet woonachtig zijn in Caribisch Nederland. Overeenkomstig de OESO verdragsbepalingen is de heffing over het overheidspensioen toegewezen aan Caribisch Nederland. De pensioengerechtigden worden aangemerkt als buitenlands belastingplichtige. Een buitenlandse

belastingplichtige heeft in principe geen recht op de belastingvrije som en toeslagen die wel gelden voor binnenlandse belastingplichtigen. Echter, als het wereldinkomen van een buitenlands belastingplichtige geheel of nagenoeg geheel (dat is voor meer dan 90%) is onderworpen aan de heffing van inkomstenbelasting of loonbelasting in Caribisch Nederland dan kan op schriftelijk verzoek van de belastingplichtige deze door de inspecteur bij beschikking worden aangemerkt als binnenlandse belastingplichtige voor de toepassing van de persoonlijke lasten aftrek, de buitengewone lasten aftrek en de belastingvrije sommen en toeslagen. Deze regeling staat bekend als de "Negentigprocentsregeling buitenlandse belastingplichtigen BES".

Inwoners van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hoeven niet aan de 90% eis te voldoen. Zij kunnen op grond van artikel 39 van de Belastingregeling voor het Koninkrijk aanspraak maken op dezelfde tegemoetkomingen die aan inwoners van Caribisch Nederland toekomen ter zake van burgerlijke staat en kinderaftrek. Voor pensioengerechtigden die inwoner zijn van het Europese deel van Nederland is niet de Belastingregeling voor het Koninkrijk maar de Belastingregeling voor Nederland van toepassing. De staatssecretaris van Financiën zal voor deze groep gepensioneerden bezien hoe dubbele belastingheffing over en weer kan worden voorkomen en hoe een geconstateerde inkomensachteruitgang moet worden verholpen.

Iedere inwoner van Caribisch Nederland betaalt een gecombineerde heffing, waarvan het totale tarief steeds 30,4% bedraagt. Er is sprake van een soort vlaktax waarbij de tarieven van de loon- en inkomstenbelasting enerzijds en – indien deze zijn verschuldigd – van de premies AOV en AVV en van de inkomensafhankelijke zorgpremie anderzijds, gezamenlijk telkens op 30,4% uitkomen. Als geen premies verschuldigd zijn wordt meer loon- en inkomstenbelasting betaald. De zorg wordt voor een deel bekostigd via de door werkgevers verschuldigde zorgpremie en via de inkomensafhankelijke zorgpremie die in het vaste tarief van 30,4% is begrepen. Bij de werkgeversheffingen wordt geen premiemaximum meer gehanteerd. Daar is bewust voor gekozen, omdat dit ten opzichte van het oude Nederlands-Antilliaanse belasting- en premiestelsel – waarin nog gewerkt werd met uiteenlopende premiegrondslagen en –maxima en afzonderlijke tarieven – tot een aanzienlijke vereenvoudiging leidt (lagere administratieve lasten en minder uitvoeringskosten).

Mevrouw Ortega-Martijn vindt het ABB tarief op de invoer van auto's onrechtvaardig, ondermeer omdat er voor zuinige auto's geen importeurs zijn, een goede (technische) infrastructuur ontbreekt en er geen openbaar vervoer beschikbaar is. Zij beveelt aan het ABB tarief van 18% te verlagen naar 6%. Op de invoer van nieuwe auto's is over de eerste USD 20.000 van de invoerwaarde echter geen 18% maar 10% ABB verschuldigd. Het tarief van 18% is van toepassing op ingevoerde tweedehandsauto's, die ten opzichte van nieuwe auto's over het algemeen meer brandstof verbruiken en meer vervuiling produceren. Voor de invoer van zuinige auto's geldt over de gehele invoerwaarde een tarief van 0%.

Mevrouw Ortega-Martijn merkt terecht op dat bij de inflatiecorrectie voor de loon- en inkomstenbelasting wordt uitgegaan van een gemiddelde inflatie voor de drie Caribisch Nederlandse eilanden gezamenlijk. Tegelijkertijd stelt zij dat zou zijn afgesproken dat deze drie eilanden niet als een eenheid zouden worden behandeld, en nu dat wel gebeurt er sprake is van ongelijke behandeling. In reactie op deze stelling merk ik namens de staatssecretaris van Financiën op dat de gemiddelde correctie is vastgesteld aan de hand van het aantal inwoners van de eilanden; er is dus sprake van een gewogen gemiddelde (inflatie). Het is bekend dat de inflatie per eiland over de eerste kwartalen van 2011 aanzienlijk verschilt. Van ongelijke behandeling is echter geen sprake, temeer niet daar de staatssecretaris van Financiën ervoor heeft gekozen om bovenop de gemiddelde inflatiecorrectie ook nog een aanvullende (inflatie)correctie toe te passen van 5%. Beide correcties zijn reeds op 1 oktober 2011 geëffectueerd. Voor Caribisch Nederland is wat betreft de verhoging van de belastingvrije som, de kindertoeslag en de ouderentoeslag, die zoals hiervoor reeds is opgemerkt ook nog een met USD 1000 extra is verhoogd, dus sprake van een totale compensatie die aanzienlijk hoger is dan de opgetreden inflatie. Een verschillende inflatiecorrectie per eiland acht de staatssecretaris van Financiën in beginsel ongewenst. Voor Caribisch Nederland is sprake van één gezamenlijk fiscaal stelsel, waarin een beperkt aantal afwijkingen tussen Bonaire enerzijds en Sint Eustatius en Saba anderzijds is opgenomen. Het heeft zijn sterke voorkeur om dat aantal afwijkingen met het oog op de toepassing en de uitvoering van

dat nieuwe stelsel zo beperkt mogelijk te houden. Wel zal hij in dit verband de ontwikkeling van de inflatie op de drie afzonderlijke eilanden in het komende jaar monitoren.

Wat betreft de door Mevrouw Ortega-Martijn gevraagde herbezinning op de haalbaarheid van de vastgoedbelasting en de effecten daarvan op de economie en de inflatie, merk ik op dat de vastgoedbelasting onderdeel uitmaakt van het nieuwe fiscale stelsel zoals dat op 1 januari 2011 in Caribisch Nederland in werking is getreden. Over de opzet en uitwerking van dat nieuwe fiscale stelsel is door de staatssecretaris van Financiën en zijn ambtsvoorganger uitgebreid van gedachten gewisseld met de eilandsbesturen van Caribisch Nederland en nadien ook in de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. Uiteraard zal hij de toepassing en de uitvoering van het nieuwe belastingstelsel bezien welke effecten zullen optreden. Dat geldt ook voor eventuele effecten van de vastgoedbelasting. Op dit moment zijn er echter nog geen aanslagen vastgoedbelasting opgelegd. In verband daarmee is wat de staatssecretaris van Financiën betreft thans zeker nog niet opportuun om al vraagtekens te plaatsen bij de haalbaarheid van de vastgoedbelasting.

Mevrouw Ortega-Martijn heeft ook nog een opmerking gemaakt over flesjes drinkwater. Daar zou wat haar betreft geen ABB over mogen worden geheven. Ter informatie wordt opgemerkt dat de staatssecretaris van Financiën er inmiddels voor heeft gezorgd dat deze heffing op Sint Eustatius en Saba inmiddels niet meer plaatsvindt. Dit vanwege het feit dat op deze eilanden (nog) geen goed functionerend waterleidingnet aanwezig is.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De minister van SZW is van mening dat het opwaarts bijstellen van de hoogte van de uitkeringen of het invoeren van kinderbijslag niet het geëigende antwoord is op de vermeende onvrede bij een deel van de bevolking. Het uitkeringsniveau is volgend aan de sociaal economische ontwikkeling van de eilanden, en daar moeten we via de integrale aanpak nu gezamenlijk in investeren. Zo zet het ministerie van SZW in op samenwerking met de ministeries van BZK, OCW, VWS en EL&I om de sociaal-economische ontwikkeling op de eilanden te bevorderen. Dit heeft geresulteerd in twee werkgelegenheidsprojecten op Sint Eustatius en verschillende mogelijkheden om verbeteringen op sociaal-economisch terrein tot stand te brengen, onder meer via job programs, wijk- en sportvoorzieningen, kinderopvang en huisvesting. De eilandbesturen zijn zelf verantwoordelijk en kunnen desgewenst worden ondersteund door genoemde departementen. Overigens wordt de hoogte van het wettelijk minimumloon en de uitkeringen jaarlijks aangepast op basis van de consumentenprijsindexcijfers.

Na invoering van het nieuwe Besluit Onderstand BES was herbeoordeling van het oude bestand noodzakelijk. Op Bonaire zijn de herbeoordelingen in juli 2011 afgerond, op Saba en Sint Eustatius zijn ze nog gaande. Na herbeoordeling kan blijken dat een uitkeringsgerechtigde teveel onderstand heeft ontvangen in periode tussen 10-10-10 en het beoordelingsmoment. In die gevallen wordt een zorgvuldige procedure gevolgd waarbij in een persoonlijk gesprek wordt bekeken wat de oorzaak is van de te hoge uitkering. Als sprake is van verwijtbaarheid (bijvoorbeeld verzwegen inkomsten), moet worden teruggevorderd. Als geen sprake is van verwijtbaarheid kan van terugvordering worden afgezien. Dit wordt per individu beoordeeld. Ook de wijze van terugvordering, bijvoorbeeld door het treffen van een regeling, wordt zorgvuldig bezien. De eilandbesturen onderkennen dit. Het beeld van genadeloos terugvorderen zonder oog voor schrijnende gevallen is dan ook niet juist. Met de eilandbesturen is afgesproken om de uitvoering te handhaven in de huidige vorm, onder verantwoordelijkheid van de minister van SZW.

Onderwijs

Mevrouw Ortega-Martijn geeft in haar notitie aan dat de Wet op de studiefinanciering een substantiële groep uitsluit, zonder te specificeren om welke groep(en) het gaat. Bij de uitvoering van de Wet studiefinanciering BES (WSF BES) bleek inderdaad een groep – naar de mening van de minister van Onderwijs onterecht – van studiefinanciering te worden uitgesloten. Een student met de Nederlandse nationaliteit die voor studiefinanciering op grond van de WFS BES in aanmerking wil komen, moet woonachtig zijn op Bonaire, St. Eustatius of Saba. Voor studenten die wel de Nederlandse nationaliteit hebben, maar niet zijn geboren in Caribisch Nederland, geldt de 'tienjareis': zij moeten tien jaar woonachtig zijn op Bonaire, Sint Eustatius of Saba. Bij de uitvoering van de wet is het echter niet nodig gebleken dit criterium – dat was overgenomen uit de

Landsverordening landsstudietoelagen – te handhaven, omdat overige criteria voldoende garanderen dat de studiefinanciering op grond van de WSF BES terechtkomt bij de studenten waarvoor deze is bedoeld. Voor deze groep is de hardheidsclausule toegepast, en geldt deze tienjarens in de praktijk dan ook niet.

Het studiefinancieringsstelsel sluit zoveel mogelijk aan op en betekent geen achteruitgang ten opzichte van de tot de transitie gehanteerde praktijk op de eilanden. Bij de uitvoering wordt ervoor gewaakt dat huidige studerende daarbij tussen wal en schip vallen. Dat wil zeggen dat een student sowieso het recht op studiefinanciering behoudt, als hij/zij al met een opleiding is begonnen.

Mevrouw Ortega-Martijn beveelt een actieplan leerkrachten aan speciaal voor de BES-eilanden. De minister van OCW werkt reeds – met behulp van de benodigde expertise van niet-overheidsorganisaties – aan een alomvattend lerarenplan voor Caribisch Nederland. Dit plan wordt op korte termijn opgeleverd en zal ook duidelijk maken op welke manier leraren zich kunnen bijscholen.

Het is moeilijk om op de eilanden gekwalificeerd en bekwaam onderwijspersoneel te werven. In de notitie wordt daarom het instellen van een meerkostenregeling voor de aanstelling van Nederlandse docenten aanbevolen. De minister van OCW werkt aan voorstellen die het voor Europese Nederlanders aantrekkelijker moeten maken om (tijdelijk; langer dan drie jaar) in Caribisch Nederland te werken. Het creëren van een aantrekkelijk lerarenberoep betreft de minister echter niet alleen op Europese Nederlanders. De minister streeft naar het aantrekkelijker maken van het lerarenberoep op de eilanden voor alle docenten. De minister van OCW werkt momenteel aan voorstellen voor betere arbeidsvoorwaarden voor leraren.

In de notitie spreekt mevrouw Ortega-Martijn de wens uit tot een snellere procedure voor de diplomawaardering van bijvoorbeeld Surinaamse leerkrachten. De procedure van diploma-erkenning moet uiteraard de nodige zorgvuldigheid kennen. De taak van diploma-erkenning is belegd bij uitvoeringsorganisatie DUO, i.s.m. de Nuffic. De Nuffic geeft aan wanneer er een discrepantie bestaat tussen een diploma dat op grond van de Caribisch-Nederlandse onderwijswetgeving leidt tot bevoegdheid en een ander (buitenlands) diploma. Het actieplan leerkrachten dat binnenkort zal worden opgeleverd, zal voorzien in adviezen hoe deze discrepantie op te heffen. Van generieke groepen leraren – zoals leraren afkomstig uit Suriname – moet in beeld worden gebracht of hun diploma in Caribisch Nederland kan leiden tot lesbevoegdheid. Het is de inzet van de minister van OCW ervoor zorg te dragen dat dit proces niet onnodig lang duurt.

Verder wijst mevrouw Ortega-Martijn op problemen met de instructietaal en examinering. Vanaf 2015 worden de eerste eindexamens krachtens de BES-wetgeving afgenomen. Tot die tijd worden de Nederlands-Antilliaanse eindexamens afgenomen. Deze worden verstrekt door de ETE (het op Curaçao gevestigde examenbureau) en zijn voor Bonaire en Sint Eustatius in het Nederlands opgesteld, conform de tot de transitie gebruikelijke praktijk. Saba heeft en houdt een geheel eigen examenstructuur. In 2015 gaan Bonaire en Sint Eustatius over op de Nederlandse eindexamens. Voor het vmbo, mbo 3 en 4, havo en vwo is bepaald dat de examentaal Nederlands is. Voor mbo 1 en 2 is de examentaal de moedertaal (Papiaments voor Bonaire; Engels voor Sint Eustatius en Saba).

Bij de transitie is besloten de bestaande situatie zoveel mogelijk te handhaven. De instructie- en examentaal lopen zoveel mogelijk parallel. Op Saba is dit Engels, op de andere twee eilanden Nederlands. Papiaments respectievelijk Engels kunnen echter als ondersteunende taal worden gebruikt. De minister is zich bewust van de gevoeligheid van de taalkwestie op de eilanden en neemt die serieus. Op basisscholen mag de instructietaal naast het Nederlands ook Papiaments of Engels zijn. Wel moeten op basisscholen de kerndoelen Nederlands worden behaald.

Een belangrijk aandachtspunt is het aanzienlijke aantal jonge leerlingen dat zwanger raakt. De minister van OCW hecht grote waarde aan handhaving van de leerplicht door de openbare lichamen, zoals ook in de Tweede Kamer bij de behandeling van de onderwijswetten BES is benadrukt door zowel Kamerleden als de minister. De Leerplichtwet BES geldt ook voor zwangere tienermeisjes en tienermoeders. De minister wil alle leerlingen via het onderwijs een kans geven op

een goede toekomst. Iedereen kan in beginsel terecht in het reguliere onderwijs. Voor tieners met een kind kunnen de centra voor jeugd en gezin een begeleidende rol vervullen.

Mevrouw Ortega-Martijn beveelt het opzetten van volwasseneneducatie voor drop-outs aan, zoals tieners die een kind hebben. De Sociale Kanstrajecten Jongeren (SKJ) zijn bedoeld voor jongeren die het onderwijs hebben verlaten zonder startkwalificatie. Met de SKJ willen we de jongeren stimuleren verder te leren en hun startkwalificatie te behalen.

De uitvoering van de Wet Sociale Kanstrajecten Jongeren behoort – evenals het aanbieden van volwasseneneducatie – tot het takenpakket van de eilandbesturen. De regering voert met de openbare lichamen het gesprek over de wijze waarop zij kan bijdragen aan het oplossen van sociaal-economische problemen in Caribisch Nederland.